

НАРЕДБА № 27 от 31.03.2000 г. за авиационните учебни центрове

Обн. - ДВ, бр. 32 от 18.04.2000 г.; доп., бр. 85 от 02.10.2001 г., в сила от 02.10.2001 г.; доп., бр. 22 от 13.03.2007 г.; изм., бр. 40 от 18.05.2007 г.; изм. и доп., бр. 47 от 20.05.2008 г.; изм. и доп., бр. 14 от 20.02.2009 г.; изм. и доп., бр. 86 от 02.11.2010 г.; изм. и доп., бр. 67 от 30.07.2013 г.; изм., бр. 40 от 15.05.2018 г.; изм. и доп., бр. 53 от 26.06.2018 г.; изм. и доп., бр. 100 от 30.11.2021 г.; изм. и доп., бр. 18 от 24.02.2023 г.; изм. и доп., бр. 107 от 12.12.2025 г.

Издадена от министъра на транспорта и съобщенията

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ Раздел I

Обхват и общи изисквания към системата за авиационно професионално обучение и квалификация

Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.) (1) Тази наредба регулира правата и формите на обучение за придобиване на правоспособност в гражданското въздухоплаване и определя:

1. системата за професионално обучение и квалификация в гражданското въздухоплаване;
2. условията и реда за издаване и отнемане на свидетелства за професионално обучение на авиационните учебни центрове (АУЦ) и изискванията към тях;
3. изискванията и реда за издаване на свидетелства на преподавателите в АУЦ;
4. списъка и квалификационните изисквания за съответните авиационни професии;
5. изискванията към кандидатите за обучение и квалификация в АУЦ;
6. изисквания към програмите за обучение и квалификация;
7. условията и реда за провеждането на изпитите и доказване на съответствието по правоспособност.

(2) Издаването на свидетелство за професионално обучение на АУЦ цели да се гарантира придобиването на авиационна правоспособност по учебни програми, обхващащи международния опит и регламентираната практика за възприетия минимум професионални знания и практически опит.

(3) Правоспособност по тази наредба придобиват лица:

1. със средно авиационно образование, получено в професионални училища и колежи, регламентирани със Закона за народната просвета, Закона за професионалното образование и обучение в съответствие с държавните образователни изисквания;
2. с висше авиационно образование, регламентирано със Закона за висше образование и с държавните квалификационни изисквания.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.) По тази наредба се обучават за придобиване на професионална квалификация и лица, за които се изисква удостоверение за компетентност за дейности, свързани с въздухоплаването, освен ако в нормативен акт на европейското или национално законодателство е предвидено друго.

Чл. 2. (1) Системата за професионално обучение и квалификация подготвя специалисти за реализация в гражданското въздухоплаване, като създава условия за придобиване и непрекъснато усъвършенстване на професионалната авиационна квалификация в съответствие с международните стандарти.

(2) Основни задачи на системата за авиационно обучение са:

1. придобиване на професионална квалификация;
2. доказване на съответствието на професионалната квалификация;

3. непрекъснато усъвършенстване на професионалната квалификация;

4. международно признаване и съответствие на професионалната квалификация по изискванията на международното законодателство за гражданското въздухоплаване;

5. формиране на авиационна компетентност съобразно международните норми и стандарти.

(3) Системата на авиационното професионално образование и обучение включва професионално ориентиране, професионално обучение, професионално авиационно образование, висше авиационно образование, професионална авиационна квалификация, като:

1. професионалното ориентиране осигурява информирането, консултирането и съветването на обучаеми и граждани относно избора и изискванията към авиационните професии;

2. професионалното обучение осигурява придобиване на квалификация по авиационна професия или по част от професия, както и усъвършенстването ѝ; професионалното обучение включва:

а) придобиване на първоначална квалификация по професия или по част от професия;

б) усъвършенстване на придобитата квалификация по професия или по част от професия;

3. професионалното авиационно образование осигурява усвояването на общообразователния минимум за средно образование и придобиването на квалификация по авиационна професия;

4. висшето авиационно образование осигурява усвояването на общоинженерен и инженерно-специализиран минимум за висше образование и подготовка за квалификация на изпълнителски и сертифициращ персонал по авиационна професия.

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) (1) Авиационното обучение и квалификация се организират и осъществяват в съответствие с установените от Конвенцията за международно гражданско въздухоплаване изисквания и стандарти.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) Авиационните учебни центрове се организират и функционират по изискванията и препоръките на Документ 9841 „Ръководство за одобрение на организации за обучение“ на Международната организация за гражданско въздухоплаване (ИКАО) и изискванията на тази наредба.

(3) Учебните програми обхващат препоръчаните комплексни и модулни курсове от номенклатурата на ИКАО.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; доп., бр. 86 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Гражданската въздухоплавателна администрация (ГВА) към Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията:

1. извършва процедура по издаване на свидетелство за професионално обучение на АУЦ и контролира качеството на подготовката в тях;

2. с помощта на експертни съвети разработва държавните изисквания към авиационното обучение и квалификация;

3. съгласува програмите и практиките на авиационните професии за професионалните училища, професионалните гимназии и професионалните колежи;

4. контролира придобитите знания и навици по въздухоплавателни професии чрез изпити, включително чрез одобрени от ГВА тестове.

5. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; доп., бр. 86 от 2010 г.) ГД "ГВА" признава свидетелствата за АУЦ, издадени от национална въздухоплавателна администрация на държава-членка на Европейския съюз или от трети страни.

(2) Ръководителят на ГВА:

1. утвърждава държавните изисквания към авиационното обучение и квалификация;

2. (доп. - ДВ, бр. 85 от 2001 г., в сила от 01.10.2001 г.) подготвя и предлага на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията или упълномощено от него лице за утвърждаване издаването или отнемането на свидетелства на авиационни учебни центрове;

3. издава свидетелства на преподавателите в авиационните учебни центрове.

Раздел II

Професии и степени на професионална квалификация

Чл. 5. (1) Професионалното ориентиране, професионалното обучение и професионалното образование се провеждат за професии и специалности, включени в списък на авиационните професии и специалности и списък на длъжностите в гражданското въздухоплаване, изискващи авиационно образование.

(2) (доп. - ДВ, бр. 85 от 2001 г., в сила от 01.10.2001 г.) Списъците по ал. 1 се утвърждават от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията или упълномощено от него лице след съгласуване с министъра на образованието и науката и министъра на труда и социалната политика.

(3) Списъкът, даден в приложение № 1, определя вида на правоспособност и квалификационните степени за специалистите, свързани с летателната, техническата и търговската експлоатация на въздухоплавателните средства (ВС), както и тези, чиито дейности са свързани с организацията, ръководството и осигуряването на летателната дейност в гражданското въздухоплаване.

(4) Списъкът на професиите и специалностите в гражданското въздухоплаване, за изпълнението на които се изисква свидетелство за правоспособност, се съдържа в раздел I на приложение № 1.

Чл. 6. (1) Професиите и специалностите се класифицират в професионални направления и по степен на образование и степен на професионална квалификация.

(2) С професионалната квалификация се установяват различни изпълнителски и контролни функции. Професионалната квалификация се определя с квалификационни класове към свидетелствата за правоспособност в съответствие с изискванията на наредбата за издаване на свидетелства за правоспособност на авиационния персонал.

Раздел III

Придобиване на професионална квалификация

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; изм., бр. 107 от 2025 г.) (1) Права за осъществяване на обучение за придобиване на професионална квалификация във въздухоплаването имат:

1. професионални училища, професионални гимназии, професионални колежи, центрове за професионално обучение, ако отговарят на условията, определени с държавните образователни изисквания по Закона за народната просвета и получили държавна програмна акредитация по Закона за професионално образование и обучение;

2. университети, факултети и департаменти, отговарящи на държавните изисквания за обучение по съответните специалности и получили държавна програмна акредитация по Закона за висшето образование;

3. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) доставчици на аеронавигационно обслужване (ДАНО).;

4. (изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) авиационни учебни центрове, регистрирани по Търговския закон или по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, получили по тази наредба пълно или частично свидетелство за обучение по придобиване на професионална квалификация по една или няколко авиационни професии, специалности или квалификации, по една или няколко дисциплини.

(2) Обучение за придобиване на професионална квалификация по специалности може да се осъществява и чрез индивидуална подготовка, ако не противоречи на изискванията на тази наредба.

(3) Професионалната квалификация за някои професии и специалности, определени в Наредбата за издаване на свидетелства за правоспособност на авиационния персонал, се доказва пред ГВА, независимо от формата на обучение.

Чл. 8. (1) Придобиването на авиационна професионална квалификация в системата на висшето образование, професионалното образование и професионалното обучение се регламентира с разширени програми и учебни планове.

(2) Програмите по ал. 1 определят входните изисквания по възраст, входяща образователна степен и квалификационно равнище на кандидатите, както и съдържанието и продължителността на професионалното образование и професионалното обучение.

(3) Програмите по ал. 1 обхващат:

1. интегрирани курсове за обучение;
2. модулни курсове за обучение;
3. опреснителни курсове за обучение;
4. приравнителни курсове за обучение;
5. допълнителни и съпътстващи курсове за обучение.

(4) Програмите за професионално обучение в областта на въздухоплаването се утвърждават от ГВА.

Чл. 9. (1) Програмите по чл. 8 се конкретизират за всяка професия, специалност или квалификация от списъка по приложение № 1 в съответствие с държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, като програмите за придобиване на професионална квалификация по типове въздухоплавателни средства отчитат и изискванията на производителя.

(2) Съдържанието на програмите по чл. 8, ал. 3 се определя с конкретна учебна документация за професионално обучение и квалификация.

(3) Документацията по ал. 2 се разработва от лицата по чл. 7, ал. 1 или от заявителя на професионалното обучение. Когато се придобива степен на професионална квалификация, свързана с издаване на свидетелство за правоспособност, документацията по ал. 2 се разработва съгласно държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по авиационни професии или част от тях.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2007 г.) (1) Изискванията към кандидатите, желаещи да се включат в програмите за професионално образование и професионално обучение, се отнасят за минималната и максималната възраст, здравословно и психическо състояние, входяща образователна степен и входящо квалификационно равнище.

(2) Минималната и максималната възраст на кандидата се регламентира от държавните и международните изисквания по видове професии. Когато се изисква свидетелство за правоспособност, възрастовите граници се указват в Наредбата за издаване на свидетелства за правоспособност на авиационния персонал.

(3) Здравословното състояние на кандидата се удостоверява по общия ред с медицинско свидетелство, доказващо, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2007 г.) Кандидатите за професионално обучение по професии, за които са определени специални медицински изисквания, подлежат на авиомедицинско освидетелстване.

Чл. 11. Изискванията за входяща образователна степен към кандидатите за професионално обучение и квалификация се определят от изискванията на държавната програма за професионално обучение и квалификация по специалността, а

за минимална и максимална възраст - в Наредбата за издаване на свидетелства за правоспособност на авиационния персонал.

Раздел IV

Организация на учебния процес

Чл. 12. (1) Лицата по чл. 7, ал. 1 осигуряват:

1. учебни програми, включващи държавните изисквания (държавните програми) по учебните предмети, професиите и специалностите от приложение № 1, за обучението по които се иска свидетелство;

2. правоспособни преподаватели и инструктори по учебните предмети, професиите и специалностите, за които се иска свидетелство;

3. учебно-материална база съгласно изискванията на глава втора.

(2) Формите на организиране на учебния процес при обучение за придобиване на квалификационни степени се съобразяват с характера на професията и специалността, като в максимална степен осигуряват изпълнението на съдържанието от курсовете по номенклатурния списък на ИКАО (приложение № 2).

(3) Контролът върху организацията и съответствието с държавните изисквания на формите на обучение при квалификация се провежда от ГВА.

Чл. 13. За професиите и специалностите от списъка в раздел I на приложение № 1 изпитът на обучаемите в АУЦ се извършва от изпитващи, определени със заповед на ръководителя на ГВА.

Чл. 14. Гражданската въздухоплавателна администрация може да разреши провеждане на обучение на самостоятелна подготовка или дистанционно обучение, когато контролът се извършва по одобрени от нея тестове.

Глава втора

ДЪРЖАВНО ИЗИСКВАНЕ КЪМ ОСИГУРЯВАНЕТО НА АВИАЦИОННОТО ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ

Раздел I

Съдържание на държавното изискване за авиационно обучение и квалификация

Чл. 15. Държавните изисквания към авиационното обучение и квалификация се отнасят до:

1. съдържанието на учебните програми по курсове и дисциплини и тяхното съответствие с регламентираните изисквания, с необходимите теоретични и практически знания и опит, с необходимия стаж по специалността, с възрастовите ограничения и други специфични изисквания и условия, налагани от функционалните задължения за изпълняване на определени длъжности в гражданското въздухоплаване;

2. подготовката и компетентността на преподавателите и инструкторите, провеждащи учебен процес и специализираща практика, и съответствието на тяхната квалификация, за да предоставят квалификационни знания и опит;

3. организацията и управлението на учебния процес и специализиращата практика и документалното им регистриране и отчитане;

4. осигуряването на авиационното обучение и квалификация с необходимата учебно-материална база, съответствието на учебно-методическите материали и пособия към целите и задачите на обучението, съответствието на техническите, технологичните и материалните изисквания в курсовете на обучение със служебната летателно-техническа и технологична документация;

5. съответствието на всички форми на обучение с държавната и международната нормативна база.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) (1) Обучението на авиационни специалисти по държавно признати програми за регламентирана подготовка, квалификация и преквалификация се провежда в професионални училища, професионални гимназии, професионални колежи и АУЦ, получили от ГВА свидетелство за АУЦ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) Гражданската въздухоплавателна администрация признава подготовката, придобита само в АУЦ, отговарящи на изискванията на тази наредба, и разпростира тези изисквания единствено върху професиите, специалностите и специализациите, определени по приложение № 1.

(3) Организацията и функциите на АУЦ се определят от условията за предоставяне на обучение и квалификация по определени видове авиационна компетентност.

(4) Според насочеността на предлаганата подготовка и квалификация авиационните учебни центрове могат да кандидатстват за свидетелство по отделни специалности (курсове), по цялостната подготовка на специалисти от отделни области на авиационната практика и по комплексна подготовка на авиационен персонал.

(5) Свидетелство за АУЦ се издава, ако АУЦ организира обучение и квалификация, равни или превишаващи препоръчителната международна практика, заложена в публикуваните курсове на ИКАО.

Чл. 17. (1) Организация на обучение и квалификация след завършено средно образование може да се извършва само за професии и специалности, за които не се изисква авиационно образование.

(2) Организация на обучение и квалификация на кандидати със средно авиационно образование може да се извършва само за професии и специалности, за които не се изисква висше авиационно образование или първичните квалификационни равнища на длъжностите допускат средно и висше авиационно образователно равнище.

Чл. 18. (1) Обучение и квалификация на кандидати с висше образование може да се провежда по съкратени програми с отчитане на спецификата на подготовката и професиите, като не се допуска намаляване на обема на изпитите и тестовете за контрол на качеството и съответствието на подготовката.

(2) Програмите по ал. 1 се утвърждават от ГВА.

(3) Признаването на висше авиационно образование, придобито извън Република България, се извършва от Министерството на образованието и науката.

Раздел II

Авиационни учебни центрове

Чл. 19. (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2013 г.; изм., бр. 18 от 2023 г.) (1) Авиационните учебни центрове са профилирани за:

1. летателна експлоатация на ВС;
2. техническа експлоатация на ВС, летища и аеронавигационни средства;
3. търговска експлоатация и административно осигуряване на въздухоплаването;
4. (отм. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.);
5. (нова - ДВ, бр. 67 от 2013 г.) авиационна сигурност.

(2) Авиационните учебни центрове могат да имат пълно или частично свидетелство по видове дейности, както и да извършват обучение за придобиване на професионална квалификация в няколко от областите, класифицирани по ал. 1.

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.; изм., бр. 107 от 2025 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) Във връзка с летателната експлоатация на ВС в АУЦ се извършва:

1. теоретично, практическо и когато е приложимо, летателно обучение за авиационен персонал, различен от пилоти, съгласно изискванията на Наредба № 1 от 16.01.2003 г. за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал;

2. професионално обучение и квалификационна подготовка.

(2) За изпълнение на дейностите по ал. 1 АУЦ организират курсове, като осигуряват и провеждат наземно и летателно обучение в съответствие със:

1. (изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) изискванията, посочени в Регламент (ЕС) № 1178/2011 на Комисията от 3 ноември 2011 г. за определяне на технически изисквания и административни процедури във връзка с екипажите на въздухоплавателни средства в гражданското въздухоплаване;

2. (изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) изискванията на ИКАО (Doc 7192-AN/857, части А 1, 2, 3 и 4, части В 1, 3 и 4 и част Е1);

3. (изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) номенклатурата курсове на ИКАО, приложение № 2, 260-269 (Полети за калибриране на аеронавигационни средства (облитане), 270-279 (Кабинно и наземно обслужване);

4. програмите на FAI (препоръчително при обучение на летци-спортисти).

(3) Авиационните учебни центрове могат да организират и курсове по различни дисциплини, осигуряващи организацията, планирането, провеждането и отчитането на летателната дейност.

(4) Авиационните учебни центрове удостоверяват пред ГВА съответствие на изискванията по тази наредба чрез организационно-техническа документация (ръководство за дейността на авиационния учебен център), включваща:

1. правилник за организация и дейност на авиационния учебен център;

2. методически материали по наземното обучение на летателен състав;

3. методически материали по летателното обучение на летателен състав;

4. удостоверяване на наличието на необходимата учебно-материална база;

5. документи, потвърждаващи компетентността на преподавателския и инструкторския персонал;

6. документи, потвърждаващи осигуряването на летателната дейност (закупени или лизинговани учебни ВС и тренажори, организация на техническото им обслужване, договори с летища, договори за ГСМ и др.);

7. бизнесплан с обосновка на наличието на достатъчно финансови средства за продължаване на летателното обучение до одобреното равнище за периоди от време, когато потокът от обучаеми е по-малък от необходимия за осигуряване на нужните приходи.

(5) В зависимост от преценката за осигуряване на безопасността на полетите ГВА може да предяви допълнителни изисквания в рамките на установените международни норми и стандарти по обучението на летателен състав.

Чл. 21. (1) В АУЦ за подготовка и придобиване на правоспособност или компетентност на специалисти по техническа експлоатация на ВС, летища и средства за аеронавигация се извършва:

1. теоретична и практическа подготовка за придобиване на квалификационни равнища (класове) на правоспособност по техническа експлоатация и поддържане на летателната годност (техническо обслужване, ремонт, съхранение и транспортиране) на авиационна техника;

2. теоретична и практическа подготовка за придобиване на компетентност по техническа експлоатация на аеронавигационни средства, летища и летищни съоръжения и системи.

(2) За изпълнение на дейностите по ал. 1 АУЦ организират курсове, като осигуряват и провеждат обучение в съответствие със:

1. препоръките на JAA, отразени в JAR-147, JAR-65 и JAR-66;

2. изискванията на ИКАО (Doc 7192-AN/857, части А 1, 2, 3 и 4, части В 1, 2, 3, 4 и 5, части С 1 и 2, части D 1, 2 и 3, част Е1);

3. номенклатурата курсове на ИКАО, приложение № 2, 070-090 (Техническо обслужване и поддържане на летателната годност на самолетите), 100-109 (Експлоатация на летище), 160-169 (Аеронавигационни комуникации и оборудване), 210-219 (Технология на авиационното обучение).

(3) В АУЦ могат да се организират и други курсове по технически дисциплини.

(4) Авиационните учебни центрове удостоверяват пред ГВА съответствие на изискванията по тази наредба чрез организационно-техническа документация (ръководство за дейността на авиационния учебен център), включваща:

1. правилник за организация и дейност на авиационния учебен център;
2. методически материали по обучение на съответния технически състав;
3. материали, доказващи наличието на необходимата учебно-материална база;
4. документи, потвърждаващи компетентността на преподавателския и инструкторския персонал;

5. документи, потвърждаващи осигуряването на практическата авиотехническа дейност (при провеждане на обучение на авиационен технически състав), като образци ВС и аеронавигационни средства, тяхната техническа документация, авиотехническа база с лаборатории и цехове, стендове, съоръжения, инструментариум за техническото обслужване, договор за осигуряване на летища и бази, договор за ГСМ и др.

(5) В зависимост от преценката за материално-техническото осигуряване ГВА може да предяви и допълнителни изисквания в рамките на установените международни норми и стандарти по обучението на авиационен технически състав.

Чл. 22. (1) В АУЦ за подготовка и квалификация на специалисти по търговска експлоатация и административно осигуряване на въздухоплаването се извършва теоретична и практическа подготовка за придобиване на компетентност:

1. по търговска експлоатация на ВС;
2. летищно осигуряване на полетната дейност;
3. административно осигуряване на въздухоплаването.

(2) За изпълнение на дейностите по ал. 1 АУЦ организират курсове, като осигуряват и провеждат обучение в съответствие със:

1. препоръчителните курсове на ИКАО и Международната асоциация на авиопревозвачите (ИАТА) и възприетите от ГВА изисквания по търговската експлоатация и летищно осигуряване;

2. номенклатурата курсове на ИКАО, приложение № 2, 060-069 (Въздушен транспорт), 110-119 (Аварийно-спасително и противопожарно осигуряване на полетите на летище), 120-139 (Управление), 150-159 (Гражданска въздухоплавателна администрация и нормативна уредба на гражданското въздухоплаване), 210-219 (Технология за авиационно обучение), 020-029 (Аеронавигационно информационно обслужване).

(3) Авиационните учебни центрове могат да организират и провеждат и специализирани курсове за подготовка на персонал според изискванията на ГВА, авиационните оператори, летищните предприятия и оператори на летищна дейност.

(4) Авиационните учебни центрове удостоверяват пред ГВА съответствие на изискванията по тази наредба чрез организационно-техническа документация (ръководство за дейността на авиационния учебен център), включваща:

1. правилник за организация и дейност на авиационния учебен център;
2. методически материали за съответното обучение;
3. материали, доказващи наличието на необходимата учебно-материална база;
4. документи, потвърждаващи компетентността на преподавателския и инструкторския персонал.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; отм., бр. 18 от 2023 г.).

Чл. 23а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 107 от 2025 г.) (1) В АУЦ за подготовка по авиационна сигурност се извършва:

1. (изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) обучение на лицата, наети да осъществяват или да отговарят за осъществяването на проверки, контрол на достъпа или друг вид контрол за сигурност в зона с ограничен достъп;

2. (изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) обучение на лицата, наети да осъществяват или да отговарят за осъществяването на проверки, контрол на достъпа или друг вид контрол за сигурност извън зоните с ограничен достъп;

3. (нова - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) обучение на лицата, които имат право на достъп без придружител до въздушни товари и поща, до поща и материали на въздушния превозвач, до стоки, предназначени за полета, и стоки, предназначени за летищата, спрямо които е приложен изискваният контрол за сигурност;

4. (нова - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) обучение на лицата с права на администратор или неконтролиран и неограничен достъп до информационни и комуникационни технологични системи и данни от критично значение, използвани за целите на сигурността на гражданското въздухоплаване;

5. (нова - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) обучение на инструктори, които провеждат обучение по авиационна сигурност.

(2) За изпълнение на дейностите по ал. 1 АУЦ организират курсове, като осигуряват и провеждат обучение в съответствие със:

1. номенклатурата курсове на ИКАО, приложение № 2, 123 (Авиационна сигурност);

2. правото на Европейския съюз в областта на авиационната сигурност;

3. Националната програма за сигурност в гражданското въздухоплаване и Националната програма за обучение и сертифициране по сигурност в гражданското въздухоплаване.

(3) Авиационните учебни центрове удостоверяват пред ГД „ГВА“ съответствие на изискванията по тази наредба чрез организационно-техническа документация, включваща:

1. ръководство за организация и дейност на авиационния учебен център за обучение по авиационна сигурност;

2. методически материали за обучение;

3. материали, доказващи наличието на необходимата учебно-материална база;

4. документи, потвърждаващи компетентността на инструкторския състав.

Чл. 24. Авиационни учебни центрове, които са получили свидетелство, могат да организират и провеждат обучение и квалификация на персонал и за нуждите на ведомства, опериращи с ВС и техника извън гражданския въздухоплавателен регистър.

Раздел III

Учебно-материална база на авиационните центрове

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) (1) Учебно-материалната база обхваща всички методически, дидактически, технически и материални средства, необходими за качествено и пълноценно провеждане на учебен процес по определен вид дисциплини.

(2) Обучението в авиационните учебни центрове трябва да се осигурява със:

1. помощни методически материали, включващи учебна, техническа и специализирана литература (учебни пособия и учебници, ръководства и наръчници, инструкции по експлоатация, записки, лекции, анотационни бележки и др.);

2. нагледни методически материали (схеми, чертежи, плакати, албуми, скици, технологични карти и др.);

3. (изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) аудио-визуални средства;

4. образци и макети от изучаваната техника (разрези и макети, действащи в определени режими установки и системи, цели или разкомплектовани образци на агрегати и системи от изучаваната авиационна или обслужваща техника, ВС, аеронавигационни средства и др.);

5. контролно-измервателна апаратура (измервателни уреди и прибори, диагностични стендове, тестващи апаратури и др.);

6. компютърна техника (софтуерно и хардуерно изградени компютърни класове, работни станции, интранет-мрежа и др.) с програмни продукти, осигуряващи тематично обучението;

7. тренажори и симулатори, демонстриращи или отработващи, частично или пълно, определени режими, ситуации, процедури, действия или функционални особености.

(3) Учебно-материалната база е целево обвързана с осигуряването на определени знания, навици и умения по дисциплини, професии и специалности, за които авиационният учебен център иска свидетелство.

Чл. 26. (1) За провеждане на курсовете по обучение и квалификация учебните центрове се оборудват с учебни зали и лаборатории, осигуряващи обстановка за провеждане на учебен процес.

(2) Учебните зали отговарят на определени методически изисквания:

1. да са оборудвани с персонални равнопоставени работни места;

2. да са оборудвани с учебни технически средства (черна/бяла дъска, екран, апарат за проектиране, учебно-методически табла и т.н.);

3. когато учебната зала е компютърен клас, да са спазени установените норми по използване на компютърна техника;

4. когато учебната зала е технически клас, да са спазени допълнителните изисквания по техническа и противопожарна безопасност;

5. когато учебната зала е оборудвана с тренажори или симулатори, трябва да са спазени условията за нормално функциониране на тренажорите и т.н.

(3) Учебните зали и лаборатории трябва да отговарят на установените санитарно-битови норми:

1. да са отоплени и осветлени в съответствие със санитарните изисквания за работа в седящо положение;

2. да са шумоизолирани от силни звукови дразнителни;

3. да са оборудвани с работни места (маси, столове, чинове), отговарящи на ергономичните норми за работа в седящо положение;

4. да позволяват обучение с установени работни интервали и т.н.

(4) Авиационните учебни центрове могат да използват и учебни зали и лаборатории под наем. Придвижването от една учебна зала в друга (в един учебен ден) не трябва да превишава установените норми за почивка между занятията.

Чл. 27. (1) За провеждане на летателно обучение авиационните учебни центрове да използват като основно летище за обучение само такава, което има издадено удостоверение за експлоатационна годност, оборудвано с всички минимално необходими аеронавигационни и технически съоръжения за провеждане на първоначално летателно обучение.

(2) При кандидатстване за свидетелство за летателно обучение АУЦ доказват целесъобразността за използване на определен район от въздушното пространство за летателно обучение (района на основното летище за обучение), разработка на всички навигационно-методически материали, договори за техническо обслужване и всички видове осигуряване, план и условия за взаимодействие с други авиационни и летищни оператори.

(3) На основното летище за обучение се осигуряват съхраняване и техническо обслужване на учебните ВС, площадки за предполетен и следполетен преглед, маркировка на летателното поле, безопасност на движението на учебните ВС по летателното поле, ПИК и на подходите, радиокомуникации, място за ръководство, ГСМ и др.

(4) Учебните летища са съобразени с изискванията за безопасност на полетите при летателно обучение с отчитане размерите на ПИК, характеристиките на учебните ВС, визуалните параметри и радиосредствата за навигация, условията за промяна на

метеорологичната обстановка, характеристиката на ветровете, състоянието на грунда и др.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) (1) Авиационни учебни центрове, кандидатстващи за права за летателно обучение, използват собствени или наети учебно-тренировъчни ВС.

(2) Изискванията към аеродинамичните, летателно-техническите, масовите и пилотажните характеристики на учебните ВС се определят от класа, типа и целевото предназначение на ВС.

(3) Процедурите и технологиите на летателното обучение с конкретен тип ВС се задават в неговото ръководство за летателна експлоатация, а методиката за летателното обучение се разработва от АУЦ при спазване на изискванията от държавните програми.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

(5) Първоначално летателно обучение на вертолет се провежда препоръчително на едновигателен вертолет. Подготовката на пилоти за вертолети може да започне с обучение на самолет.

(6) В зависимост от обема на декларираното обучение (равнище на подготовка и количество обучаеми) АУЦ определя необходимото количество ВС за един сезон на първоначално обучение. Необходимото количество ВС се определя при спазване на нормите за престой във въздуха, за техническо обслужване и междуремонтен ресурс.

(7) За периодите на интензивно обучение авиационните центрове разработват система за техническо обслужване, така че да се съхранява безопасността на полетите и летателната годност на ВС.

(8) При обучение на технически персонал се използват ВС с изтекъл ресурс за многократно повтаряне на операциите по техническо обслужване и ремонт.

(9) (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

(10) В зависимост от изискванията на производителя и от съображения за осигуряване на безопасност на полетите и съхраняване на летателната годност ГВА може да налага допълнителни изисквания към учебните центрове по вида и типа на учебните ВС, системата на техническото им обслужване, по допълнителното им оборудване, по охраната и съхранението им, по натоварването им в полет и по други обосновано целесъобразни изисквания.

Чл. 31. (1) Използването на тренажори и симулатори се допуска само когато е доказана тяхната методическа съвместимост с практическата подготовка на ВС.

(2) Обучението на комплексен тренажор се извършва само от инструктор, получил свидетелство за такова обучение, по утвърдена програма за обучение.

(3) Обучението на тренажор по конкретен тип ВС се допуска само ако е препоръчано от производителя.

(4) Обемът подготовка на тренажор, измерван в пролетени часове, представлява само определена минимална част от общата програма за практическата подготовка. По принцип тренажорите и симулаторите се използват най-вече за затвърждаване на усвоени в полет навици и за моделиране на особени случаи в полет и отработване на реакциите по парирането им.

(5) Динамиката на процесите и последователността на действията при тренажори и симулатори, както и видът на приборите и техните показания, трябва реалистично да отразяват моделираните явления и събития.

(6) Използването на технически тренажори не трябва да въвежда отклонение в определящите параметри на техническите системи и в процедурите по техническо обслужване.

(7) Тренажорите и симулаторите за обучение на ръководител полети трябва в максимална степен да изобразяват информацията и да отразяват процедурите по работни места.

Чл. 32. (1) Практическото обучение по техническо обслужване на авиационната техника се провежда в учебни авиотехнически бази. Като такива могат да се използват и лицензирани организации за техническо обслужване на авиационна техника, ако обучението не предизвиква нарушения в технологичния производствен процес.

(2) Като авиотехнически бази могат да се използват и авиоремонтните заводи, фабрики и цехове при условие, че имат лиценз за изпълнение на формите на техническо обслужване и ремонт, за които се провеждат обучението и квалификацията.

(3) По целесъобразност учебните центрове могат да създават свои авиотехнически бази, оборудвани с цехове и лаборатории, съоръжени с необходимия инструментариум и екипировка, които да бъдат лицензирани по Наредба № 145 от 1999 г. за лицензиране на организациите за техническо обслужване и ремонт на авиационна техника (ДВ, бр. 8 от 1999 г.).

(4) Стажуването в лицензирани авиотехнически бази се зачита за технически стаж при издаване на свидетелства за правоспособност на персонала.

Раздел IV

Методика и методически изисквания

Чл. 33. (1) Методиката на авиационното обучение изисква точно спазване на авиационните стандарти, норми и препоръки независимо от методическите способности и творческите възможности на преподавателя.

(2) При обучението се спазват общоприетите от ИКАО изисквания към формите и методическото осигуряване на авиационното обучение.

(3) При организирането на тематично и модулно обучение не може да се прескачат теми и модули, осигуряващи знания от технологичната последователност.

(4) При изучаването на конкретна материална част (ВС, системи, агрегати, навигационни и комуникационни средства и т.н.) не може да се предоставят технически характеристики по принцип, отличаващи се от обявените в техническата документация.

(5) При изучаването на конкретни летателно-технически характеристики на въздухоплавателни средства или на техническите характеристики на осигуряваща авиационна техника не може да се извършват други теоретични тълкувания върху режимите на работа и особените условия на експлоатация, освен обявените в техническата документация независимо от квалификацията на преподавателя.

(6) При изучаването на процедури и технологични операции, изпълнението на които пряко или косвено влияе върху безопасността на полетите и летателната годност на авиационната техника и съоръженията, не може да се въвеждат други тълкувания, освен предложените от производителя на технологията.

(7) При изучаването на летателна, техническа и технологична документация, свързана с контрол на параметри, изисквания, последователност и пълнота на процедури, ред и честота на настройка и тестване, условия за резервиране, условия за подмяна на агрегати, условия за ограничение на експлоатация, условия за промяна на режими и допуски, документиране на летателно и техническо състояние и съответствие и т.н., не се разрешава привеждане на данни и характеристики само по аналогия с други въздухоплавателни средства и технически системи и устройства.

(8) По всеки летателен и технически учебен предмет методическите съвети на учебните центрове следва да препоръчат методическа разработка.

Чл. 34. (1) Обучението за придобиване на определен вид квалификация се провежда по утвърдени програми, обхващащи тематиката на държавните изисквания за специалността или професията.

(2) Когато придобиването на определена квалификация е свързано с изучаването на повече от един учебен предмет, се разработва учебен план, представящ последователността на учебните предмети, методическата им обвързаност, целите на

обучението, формите на преподаване за теоретичната и практическата подготовка, обема часове по дисциплини за теоретична и практическа подготовка, продължителността на обучението.

(3) Учебните програми по всеки учебен предмет от учебния план обхващат регламентирания обем и съдържание по специалността в обявените програми от държавните изисквания.

(4) По договореност с потребителите учебните центрове може да разширяват обема на обучението както по отношение на съдържанието на учебните предмети, така и в обема на часовете над държавните изисквания.

(5) За практическото изпълнение на обучението по учебните планове и програми се организират курсове.

(6) Обучаемите, включени в даден курс, не могат да бъдат повече от оборудваните учебни работни места.

(7) Авиационните учебни центрове задължително обявяват пред ГВА и пред потребителите учебните предмети, професиите и специалностите, по които провеждат обучение или имат право да провеждат курсове с обучение за квалификация (за специалностите със защита на правоспособността пред ГВА).

Чл. 35. (1) Интегрираните курсове обхващат цялостното обучение по специалности, включвайки в себе си модулни курсове по етапи на подготовката за придобиване на последователни квалификационни равнища.

(2) Интегрираните курсове отговарят на държавното изискване за обучение и квалификация по цялостното изграждане на даден специалист, покривайки всички квалификационни изисквания към длъжностните характеристики на дадена специалност или професия.

(3) По програмите от интегрираните курсове се извършва съпоставянето и преценка за съответствието в подготовката на специалисти, получена в различни страни и по различни системи за обучение и квалификация.

(4) Интегрираните курсове имат устойчива структура на учебните програми и излагат принципите за синтезиране на определена система от знания и умения за покриване на изискванията към квалификацията за дадена професия.

(5) Структурата на интегрираните курсове зависи от регламентирането на изискванията към подготовката на авиационните специалисти от дадена професия.

(6) Различните модули в интегрираните курсове могат да са свързани в последователни и паралелни връзки, да допускат взаимна заменяемост и допълване, но при всички случаи следва да отразяват прогресивно нарастване на квалификацията, компетентността и правомощията.

Чл. 36. (1) Модулните курсове обхващат само етапи от обучението и подготовката на специалисти и съответстват на определени квалификационни равнища.

(2) Модулните курсове могат да са по-разширени или по-съкратени от модулите с програми в интегрираните курсове в зависимост от целите на обучението. Към модулните курсове се отнасят всички курсове за изучаване на тип въздухоплавателно средство или тип техническа система с придобиване на квалификация за клас/тип/рейтинг.

Чл. 37. (1) Опреснителните курсове обхващат учебни програми за възстановяване и обогатяване на знания и умения, по които обучаемият вече е придобил квалификация и правоспособност.

(2) В опреснителните курсове в равни съотношения се включват материали по основни знания и умения, обобщение на опит през изминалия период и нововъведени или очаквани изменения в технологиите и процедурите.

Чл. 38. (1) Приравнителните курсове за обучение се планират и провеждат, когато са налице отклонения в системата от знания и умения на различни специалисти, обучавани в различни системи и в различни периоди.

(2) Приравнителните курсове имат основно предназначение да отстранят несъответствията с държавните изисквания в знанията и уменията на специалисти, които вече са придобили правоспособност.

Чл. 39. (1) Допълнителни и съпътстващи курсове се организират и провеждат, когато в периодите на валидност на правоспособността възникват значими изменения в технологиите и процедурите.

(2) Допълнителните и съпътстващите курсове са наложителни при въвеждането на нова авиационна техника, нови схеми на експлоатация, обслужване и осигуряване на авиационната дейност, нови системи на организация, планиране и контрол и др.

(3) Допълнителни и съпътстващи курсове се организират и провеждат, когато при зададената квалификация се въвеждат нови, неизпълнявани или нетипични задачи от експлоатацията.

Чл. 40. (1) Организацията на учебния процес е основно методическо изискване. Планирането и организирането на учебните занятия се съобразява с потенциалните възможности на обучаемите за възприемане на нова информация и за концентрация върху изучавания материал.

(2) Организацията и планирането на учебния процес трябва да гарантират пълноценното изпълнение на учебните планове и програми. Планирането трябва да осигурява последователността на учебните предмети по логиката на учебния план и последователността на тяхното взаимно допълване при формирането на знания.

(3) Учебните занятия по теоретичните дисциплини се планират в двойки часове с продължителност 45-60 мин., но не повече от 6-8 часа на ден.

(4) Класовете по предметите, включващи висока степен на контрол върху практическата работа или широка употреба на демонстративен материал или оборудване, по брой не трябва да надхвърлят 12 курсисти.

(5) Занятията по практическа подготовка се планират в зависимост от натовареността на материално-техническата база, но с продължителност до 6 часа на ден. Занятията по практическа подготовка се съобразяват с продължителността на операциите в технологичните карти.

(6) Учебните занятия на тренажор по интензивност и продължителност са съобразени с препоръките на производителя, със спецификата на отработваните упражнения и утвърдената методика на процедурите.

(7) Летателната подготовка се организира в летателни смени (по планова таблица за деня). Видът и продължителността на летателните упражнения се определят от изискванията в учебния курс за типа ВС, от методическата разработка на летателните упражнения и от ограниченията и нормите на летателното време в ръководствата за летателна експлоатация.

(8) Независимо от характера на занятието то трябва да се планира така, че тематично да бъде завършено. В планираните часове за дадено занятие трябва да са изпълнени всички поставени в него образователни и практически цели.

Чл. 41. (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) (1) Интензивността и ефективността на учебния процес се определят от материално-техническото и методическото осигуряване за бързо и качествено възприемане на информацията.

(2) На всеки от обучаемите се осигуряват учебно-методически материали (записки, учебници, методики, сборници, технологични карти, работна документация, справочници, примерни разчети, таблици, стандарти, норми и т.н.), по които да може да извърши самостоятелна подготовка.

(3) При мултимедийно обучение обучаемите трябва да имат предварителна подготовка за работа с компютърната система и уверено да ползват инсталирания обучаващ продукт. На всеки обучаем се осигурява достатъчно време за самостоятелна работа в компютърната мрежа.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) В зависимост от характера на поднасяните знания обучението се осигурява с нагледни материали, подпомагащи за точни и достоверни възприятия и посочени в чл. 25, ал. 2.

(5) Практическите занятия и тренажорната подготовка се осигуряват с материална база и технологични материали, отговарящи и съответстващи на характеристиките на изучаваната авиационна техника.

Раздел V

Преподаватели и инструктори в авиационните учебни центрове

Чл. 42. (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2013 г.; изм., бр. 107 от 2025 г.) (1) Статут на преподавател има лице, на което е поверено обучение в каквато и да е форма на организация на учебния процес (чрез пряко преподаване на знания, чрез мултимедийна система за обучение, чрез тренажорна инсталация или апаратура или чрез демонстрации на операциите с дадена техническа система).

(2) Преподаватели, които обучават по определени технологии за получаване на правоспособност, се наричат инструктори. В случаите, когато не са регламентирани изискванията, по отношение на квалификацията, за която обучават, инструкторите трябва да имат свидетелство за правоспособност, издадено по реда на Наредбата за издаване на свидетелства за правоспособност на авиационния персонал, най-малко със същия квалификационен клас или по-висок.

(3) Преподаватели в АУЦ могат да бъдат лица с висше образование:

1. получили свидетелство на преподавател с цел доказване на знанията и уменията за преподаване по конкретен учебен предмет, група учебни предмети или професия; покриването на минималните изисквания за преподавател се базира на тезата, че има права да обучава в правоспособност за квалификация само този, който притежава такава квалификация;

2. с научна степен "доктор на науките", "доктор", хабилитирани лица и лица, придобили статут на преподавател по закон, ако са получили съответните степени, звания и права в област, свързана с въздухоплаването.

(4) Свидетелство на преподавател в АУЦ се издава от ръководителя на ГВА при отчитане становището на експертните комисии към ГВА.

(5) За да получи права на преподавател в АУЦ, кандидатът трябва да притежава определен методически опит, като:

1. е придобил такъв опит най-малко две години като асистент-преподавател в АУЦ, получил свидетелство по тази наредба независимо по какъв учебен предмет;

2. е разработил методически материалите, по които ще води обучение;

3. е запознат с методиката и изискванията на преподаването - като равномерно поднасяне на учебния материал, с достатъчно време за осмислянето и възприемането му, на правилен технически език, с точно формулиране на целите и задачите на изучавания материал и изводите по направените заключения и т.н;

4. познава връзките на преподавания материал от научната област с необходимите знания и умения при формирането на дадена професия или специалност;

5. познава логиката на учебния план и учебните програми за учебните предмети, по които води обучение;

6. познава техническата и регламентиращата документация в областта на преподавания учебен материал;

7. познава технологиите и процедурите за практическо обучение при придобиване на квалификация в областта на преподавания материал;

8. познава техническите параметри и изисквания на използваните в преподаването технически системи и средства.

(6) Асистент-преподавателите работят под ръководството на опитен преподавател. На тях им се поверява обучение по част от учебния материал при контрол от преподавател, придобил права в условията на тази наредба. Те трябва да са преминали курса на обучение.

(7) Преподавателите-инструктори трябва да са защитили инструкторски квалификационен клас по Наредбата за издаване на свидетелства на авиационния персонал, когато това се изисква в документацията на изучаваната техническа система (ВС, тренажор, контролно-измервателна апаратура, аеронавигационни средства, технически средства за осигуряване на полетите, технически средства за обработката на пътници и товари и т.н.).

(8) В случаите, когато в технологичния процес на практическото обучение по въздухоплавателно средство, негова система или други технически системи, оборудване и устройства не е указана системата за придобиване и доказване на квалификацията на преподавателите и инструкторите, АУЦ разработва изисквания и ги съгласува с ГВА.

(9) Придобитите свидетелства за правоспособност на преподавателите нямат ограничение в срока на валидност, освен когато преподаваните технологии не изискват специализирано свидетелство.

(10) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2013 г.; изм., бр. 107 от 2025 г.) Инструкторите, които провеждат теоретично или практическо обучение по авиационна сигурност в АУЦ, отговарят на критериите на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1998 на Комисията от 5 ноември 2015 г. за установяване на подробни мерки за прилагането на общите основни стандарти за сигурност във въздухоплаването и са преминали пълен теоретичен курс за инструктори, покриващ съдържанието на програмата за обучение на инструктори по авиационна сигурност на ИКАО.

Чл. 43. (1) В зависимост от придобиването на правоспособност за преподавателска работа преподавателите се разделят в три категории:

1. лица с научна степен "доктор на науките", лица с научна и образователна степен "доктор", хабилитирани лица, както и други лица, придобили права по Закона за научните степени и научните звания - всички в област, свързана с въздухоплаването; в областта на своята компетентност тези преподаватели се избират от специализираните научни съвети на Висшата акредитационна комисия към Министерския съвет и не получават свидетелства по тази наредба;

2. лица, придобили права на преподавател по изискванията на тази наредба; тези преподаватели получават свидетелство за правоспособност при доказване по неоспорим начин на знания и умения за обучение по даден учебен предмет (или учебни предмети) пред експертните комисии на ГВА;

3. преподаватели-инструктори, придобили права за обучение (за инструкторска работа) по силата на утвърдена от производителя технологична документация с изисквания към квалификацията и нейното поддържане за конкретен тип въздухоплавателно средство, тренажор, аеронавигационно средство, средство за обслужване или осигуряване на полетите или други технически системи.

(4) В авиационните учебни центрове се разработва системата за подготовка на преподаватели, която се съгласува с ГВА. Авиационните учебни центрове разработват програми за подготовка на преподавателски персонал, които включват основни (специализирани) и спомагателни курсове за подготовка.

Чл. 44. (1) За качествено провеждане на учебния процес и поддържане на технологичното равнище на учебно-материалната база и техническите средства за обучение авиационните учебни центрове назначават учебно-помощен и помощно-осигуряващ персонал.

(2) Към помощно-осигуряващия персонал се отнасят и лицата, пряко занимаващи се с организиране, планиране и отчитане на учебната работа.

Раздел VI

Учебни програми

Чл. 45. (1) Учебните програми за професионално авиационно образование съдържат държавните изисквания към професията и специалността в обем и равнище, достатъчни за покриване на квалификационните характеристики на осигуряваните длъжности.

(2) Гражданската въздухоплавателна администрация издава справки (държавни програми и квалификационни характеристики) за специалностите от списъка в приложение № 1 в съответствие с чл. 120, ал. 4, т. 11 ЗГВ.

Чл. 46. (1) Структурата и съдържанието на учебните програми за професионално авиационно обучение и квалификация се определят от държавните изисквания за изпълнение на функционалните задължения по професии и специалности.

(2) Съдържанието на учебните програми включва научно-образователни и технологични знания на по-високо равнище от намиращите се в експлоатация авиационна и осигуряваща техника и технологии.

(3) Учебните програми за придобиване на квалификация по квалификационни класове се съобразяват с необходимите входни образователни и квалификационни равнища.

(4) Съдържанието и научно-образователното равнище в учебните програми не може да бъде по-ниско от заложените изисквания в препоръчаните курсове на ИКАО и Европейската комисия за гражданска авиация.

(5) Учебните програми за обучение и квалификация по интегрирани курсове отразяват степенуването на знанията и изискванията с повишаване на опита и квалификацията.

(6) Всички учебни програми по модулни курсове отчитат възможностите за заменяемост и равнищата на подготовка.

(7) Учебните програми за обучение и квалификация съответстват на установените стандарти, а при изучаване на технологични процеси - осигуряват двустранен преход между изучаваните и българските норми, стандарти, нормали и други оценъчни, контролирани и регулирани параметри.

(8) По основните и интегрираните курсове като държавни изисквания се предлагат учебни програми, в които се указват целта и задачите на обучение, авторите и условията на приложение. Тези програми за обучение и квалификация се разработват и приемат от експертните съвети към ГВА.

(9) Учебните програми по модулното обучение обхващат обучението по конкретно въздухоплавателно средство или техническа система за придобиване на квалификация с правоспособност за определени функции по техническо обслужване и експлоатация. Те осигуряват подготовка за придобиване на правоспособност по клас/тип/рейтинг.

Чл. 47. (1) Основна задача на учебните програми за практическа и тренажорна подготовка е придобиването на умения и навици, необходими при реализацията на определена технология.

(2) Структурата и съдържанието на програмите за практическа и тренажорна подготовка се определят от препоръките на производителя по обучение и експлоатация на изучаваната техника.

(3) Ако не се нарушава технологичният процес, учебните програми за практическа подготовка могат да се реализират в производствени условия. В такива случаи се изисква изрично решение на отговорните лица от системата за управление на качеството.

(4) Когато курсът за квалификация е предназначен за придобиване на умения и навици за допускане до експлоатация на определена техническа система (ВС, аеронавигационни, комуникационни и информационни средства), като държавни

изисквания се определят изискванията на производителя, ако технологията не определя друго.

(5) Програмите за тренажорна подготовка може да се включат в общата методика на обучение само когато са признати от производителя на тренажора като целесъобразни и непротиворечащи на технологията на обучение.

(6) Програмите за тренажорна подготовка може да бъдат само модули в интегрираните курсове за обучение и квалификация.

(7) Всички програми за практическа и тренажорна подготовка се обявяват, съгласувани със заявителя и утвърдени от ГВА.

Раздел VII

Изисквания към практическото обучение

Чл. 48. (Изм. - ДВ, бр. 22 от 2007 г.; изм., бр. 86 от 2010 г.) (1) Характеристиките на практическото обучение зависят от условията за набиране на опит и практически знания, от условията за безопасност на полетите и от икономическите съображения.

(2) Според организацията си практическото обучение може да бъде обособено в целенасочен курс или да се провежда в работна среда, по време на експлоатацията.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 22 от 2007 г.; изм., бр. 86 от 2010 г.) Практическото обучение може да се провежда с реални технически системи (ВС и устройства) или на тренажори и симулатори, одобрени от главния директор на Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ или оправомощено от него лице при условията на тази наредба.

Чл. 49. (1) Места за провеждане на техническото обучение са учебните летища и учебните авиотехнически бази и тренажорните комплекси.

(2) Практическо обучение може да се организира в целево оборудвани лаборатории и технически класове.

Чл. 50. (1) Практическо обучение се организира по програми, съответстващи на производствените технологии, методически осигуряващи възприемане на технологичните процеси и осигуряващи безопасност на полетите.

(2) Практическото обучение се провежда от преподаватели/инструктори, които притежават правоспособност и квалификационен клас, съответстващи на преподавания материал и изискванията за квалификация.

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.; отм., бр. 107 от 2025 г.).

Чл. 52. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; отм., бр. 18 от 2023 г.).

Чл. 52а. (Нов. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; отм., бр. 18 от 2023 г.).

Чл. 52б. (Нов. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; отм., бр. 18 от 2023 г.).

Чл. 52в. (Нов. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; отм., бр. 18 от 2023 г.).

Раздел VIII

Завършване и удостоверяване на професионалното обучение и квалификация

Чл. 53. (1) Всеки курс на обучение и квалификация се счита за завършен след успешно полагане на изпити за пълноценното изпълнение на целите на обучението.

(2) При завършване на обучението си обучаемите имат право да полагат изпити в две сесии: редовно (непосредствено след завършване на курса) и допълнително (в насрочена дата не по-късно от 2 месеца след завършване на курса).

(3) Когато в курса за обучение и квалификация са включени повече от една дисциплини, обучението се счита за завършено при успешно полагане на изпити по всички дисциплини. Неудовлетворителното представяне по някой от учебните предмети не позволява издаването на документ за завършен курс. Обучението в курс с няколко модула завършва най-късно до 2 години.

(4) Когато се изисква подновяване или продължаване на срока на квалификационен клас от свидетелството за правоспособност, завършване на курс за

професионално обучение (опреснителен курс), може да се защити само с успешно полагане на изпити, независимо дали обучението е протекло организирано в курс или индивидуално.

(5) При неуспешно представяне на изпит обучаемите имат право да се явят на поправителен изпит не по-рано от 1 месец след изпитната сесия.

Чл. 54. (1) Цел на изпитите е достоверната проверка на придобитите знания и умения, позволяващи положителна оценка за правоспособността по дадена специалност.

(2) В зависимост от характера на изучавания материал и спецификата на изискваните знания по него изпитите може да се провеждат в различни форми, чрез които обучаемите да изложат в достатъчна степен самостоятелно придобитите знания и умения.

(3) Основен принцип при организацията на изпитите е създаването на условия за самостоятелно и комплексно представяне на знанията и уменията на обучаемите при минимални възможности за субективност на оценките.

(4) Организацията на изпита осигурява достатъчно време за самостоятелна работа (подготовка) на обучаемия, с възможности за свободно използване на определените методически материали, материална база и техника, измервателна апаратура и компютърна техника, техническа и специална литература и документация и др.

(5) Основна форма на изпит е оценяването на придобитите знания по правилните отговори на предварително обявените тестове. Тестовите включват достатъчно въпроси от изучавания материал. Въпросите в тях се формулират точно и научно достоверно и изискват еднозначен и конкретен отговор.

(6) Когато не са разработени специализирани тестове, изпитът се провежда писмено и устно по предварително обявен въпросник.

(7) Ако изискванията към получаваната квалификация са свързани с доказване на практически или операторски навици и умения, изпитът се провежда по строго регламентирана методика само от сертифицирани лица с по-висока квалификация и по-висок квалификационен клас.

(8) Изпитите трябва да обхващат целия учебен материал от учебната програма и се провеждат по въпросници или тестове, обявени заедно с учебната програма.

(9) Обучаемите се запознават с изискванията за изпита, времето на провеждане, формата на изпитване, съдържанието на изпита.

(10) При всички форми на изпитване се оставя документален запис на отговорите (записка, попълване на тест, попълване на таблица, решаване на задача и т.н.), от който да се виждат основните резултати на изпита.

(11) Резултатите от изпита се нанасят в изпитен протокол, заверен с подписа на изпитващия и утвърден от органа, имащ права да провежда изпита.

(12) По всички курсове за квалификация, завършващи с придобиване на правоспособност по специалности за придобиване на свидетелство за компетентност, изпитите се организират от АУЦ с писмено искане пред ГВА и се провеждат от назначени от ГВА изпитващи.

Чл. 55. (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) (1) Ръководителят на ГВА определя със заповед комисиите за провеждане на изпити. Членове на експертните комисии за разработване на държавните изисквания към учебните програми и тестове могат да влизат в състава на изпитните комисии, ако притежават съответната квалификация.

(2) Независимо от своята месторабота и трудови взаимоотношения при провеждане на изпита изпитващите имат статут на представители на ГВА и попълват и заверяват протоколите (ведомостите) за резултатите от изпита като представители на ГВА.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) Изпитът се провежда от един или повече членове на изпитната комисия. Не може да бъде изпитващ лице, което не притежава

същата квалификация или по-висока от предоставяната в курса на обучение, по който се провежда изпитът.

(4) За резултатите от изпита се изготвя протокол, който се съхранява най-малко докато е валиден срокът на квалификацията.

(5) Когато въз основа на изпита се издава свидетелство за правоспособност или придобиване на квалификационен клас, изпитните протоколи се съхраняват в делото на обучаемия.

Чл. 56. (1) Професионалното образование, придобито в професионално училище, професионална гимназия или професионален колеж, открити със заповед на министъра на образованието и науката и акредитирани за обучение от Националната агенция за професионално образование и обучение, се удостоверява с диплома за завършено средно образование.

(2) Професионално образование, придобито във висше училище или университет с акредитирани авиационни специалности от Националната агенция за оценяване и акредитация, се удостоверява с документ на училището.

(3) Авиационните учебни центрове, професионалните училища, професионалните гимназии, професионалните колежи и университети с авиационни специалности, които са придобили право за авиационно обучение по условията на тази наредба, издават Свидетелство за професионална квалификация по професия (специалност).

(4) Свидетелство за професионална квалификация се издава само за специалности, за които учебното заведение е придобило права по условията на тази наредба.

(5) Свидетелствата за професионална квалификация служат като удостоверения за компетентност само за длъжностите, за които не се изисква свидетелство за правоспособност по условията на Наредбата за издаване на свидетелства за правоспособност на авиационния персонал.

(6) За професиите, специалностите и специализациите по раздел I на приложение № 1, които са свързани със защита на правоспособността пред ГВА и получаване на свидетелство по условията на Наредбата за издаване на свидетелства на авиационния персонал, Свидетелството за професионална квалификация е условие за участие в изпит, ако същата наредба не изисква друго.

(7) Когато за заеманата длъжност има изискване за входно образователно равнище, свидетелствата за професионална квалификация по професия или специалност не заменят диплом за образование.

(8) Документите по авиационното обучение и квалификация подлежат на архивиране: документите за организирани курсове на обучение се съхраняват 4 години, а документите по проведените изпити - 5 години.

Чл. 57. (1) За всички длъжности в гражданското въздухоплаване, при заемането на които е необходимо свидетелство за правоспособност, изключителни права за издаване на свидетелства за правоспособност и документи за професионална квалификация има ГВА по условията на Наредбата за издаване на свидетелства за правоспособност на авиационния персонал.

(2) Права за издаване на документи за професионална квалификация извън указаните в ал. 1 имат ръководителите на АУЦ.

(3) Свидетелствата за правоспособност и документите за професионална квалификация и професионална компетентност се издават след завършен курс на обучение въз основата на резултатите от проведен изпит, документиращи в утвърдена изпитна ведомост.

Раздел IX

Записи, водени от авиационните учебни центрове

Чл. 58. (Доп. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) (1) В АУЦ се води документация за курса, обучаемите и преподавателите.

(2) Общите данни за всеки обучаем включват:

1. (доп. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) трите имена и единния граждански номер или личния номер на чужденец, или датата на раждане на обучаемия;
2. код и наименование на курса;
3. (доп. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) информация за първоначалния опит и подготовка на обучаемия, ако е приложимо;
4. (доп. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) данни за притежавани свидетелства за правоспособност или професионална компетентност, ако е приложимо;
5. дати на започване и завършване на курса;
6. данни за използваните в курса тренировъчни средства (ВС, тренажори, системи за компютърно обучение).

(3) Текущите данни за всеки обучаем включват:

1. текущи данни за оценяване на знанията по занятия (практически занятия, учебни полети, лабораторни упражнения) и предмети;
2. дата на полагане и оценка от изпита и име на изпитващия;
3. брой допълнителни часове за обучение/тренировка, проведени след незадоволителни резултати от изпити или тестове.

(4) Записите за преподавателите, инструкторите и изпитващите включват:

1. код и наименование на курса и учебния предмет, които водят или по които изпитват;
2. данни, удостоверяващи квалификацията и правото на преподавател или инструктор по тази наредба.

(5) Записите по ал. 2, 3 и 4 се съхраняват от АУЦ 3 години след приключване на курса.

Чл. 59. (Доп. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) (1) Свидетелството за успешно завършен курс, издавано от АУЦ, съдържа:

1. наименование на АУЦ;
2. номер на свидетелството;
3. трите имена на обучаемия;
4. (доп. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) единния граждански номер или личния номер на чужденец, или датата на раждане на обучаемия;
5. наименование и код на курса за обучение;
6. дата на започване и завършване на курса;
7. номер на протокола, с който се удостоверява завършването на курса;
8. списък на изучаваните дисциплини с резултата от положените изпити/тестове;
9. подпис на ръководителя на АУЦ и ръководителя на предприятието, на името на което е издадено свидетелство за АУЦ по тази наредба;
10. печат на АУЦ.

(2) Авиационният учебен център води документация за издадени свидетелства за обучение.

Раздел X

Експертни комисии на ГВА по професионалното обучение и квалификация

Чл. 60. (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.) (1) Ръководителят на ГВА назначава експертни комисии към ГВА по професионалното обучение и квалификация по професионални направления.

(2) Основни задачи на експертните комисии към ГВА са да:

1. подпомагат ръководителя на ГВА, като гарантират качество на държавните изисквания по обучение и квалификация;
2. гарантират съответствие на учебната документация с установените норми и стандарти във въздухоплаването;

3. разработват проекти на държавните програми и тестове;

4. реализират контрола на обучението;

5. подготвят становища по издаването на свидетелства на преподаватели в АУЦ.

(3) За членове на експертните комисии се определят доказано компетентни в обучението и квалификацията, да притежават квалификационни права и широки теоретични и практически познания.

(4) Експертни комисии се назначават в направленията по:

1. летателна експлоатация;

2. по техническа експлоатация на ВС, летища и средства за аеронавигация;

3. по търговска експлоатация и административно осигуряване на въздухоплаването;

4. (отм. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.).

(5) По преценка на ръководителя на ГВА експертните комисии могат да се сливат или да се създават подгрупи.

(6) Експертните комисии включват в равни пропорции специалисти (инспектори-експерти) от ГВА, професионални преподаватели и представители на авиационните фирми и организации.

(7) Организирането и работата на всяка експертна комисия се ръководи от председател, определен от ръководителя на ГВА.

Чл. 61. (1) Експертните комисии разработват, обсъждат и предлагат учебните планове и учебните програми по номенклатурата на основните курсове на ИКАО.

(2) Експертните комисии обсъждат и предлагат за утвърждаване от ръководителя на ГВА на тестовете и изпитните процедури по програмите по ал. 1. Те организират развитието на системата за контрол на качеството в обучението и квалификацията.

(3) Членовете на експертните комисии подпомагат дейността на инспекторите по анализа на организацията и качеството в подготовката на персонала.

(4) Експертните комисии приемат процедури, обсъждат заявки и правят предложения за издаване на свидетелства на преподавателите в АУЦ.

(5) Експертните комисии оценяват подготовката на кандидатите за получаване на свидетелство за АУЦ (в частта материално-техническо и методическо осигуряване) и правят предложение пред ръководителя на ГВА за предоставяне или отказ за издаване на свидетелство за АУЦ с определени права.

(6) Членовете на експертните комисии провеждат (участват в) изпити по заявка на ръководителите на учебни центрове в обявени сесии, когато се изисква свидетелство за правоспособност, издавано от ГВА.

Глава трета

ИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВА НА АВИАЦИОННИТЕ ЦЕНТРОВЕ И ИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВА НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ

Раздел I

Издаване на свидетелство на авиационен учебен център

Чл. 62. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; изм., бр. 40 от 2018 г.; изм. и доп., бр. 53 от 2018 г.; изм., бр. 100 от 2021 г.; доп., бр. 18 от 2023 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; изм., бр. 53 от 2018 г.) Заявление за получаване на свидетелство за авиационен учебен център се внася в Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Гражданска въздухоплавателна администрация с посочен единен идентификационен код (ЕИК) или код по БУЛСТАТ. Към заявлението се прилагат:

1. (изм. - ДВ, бр. 53 от 2018 г.) дудостоверение за актуално състояние - за лицата, които са регистрирани като търговци - по законодателството на друга държава членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

2. (изм. - ДВ, бр. 40 от 2018 г.; отм., бр. 53 от 2018 г.) ;

3. (отм. - ДВ, бр. 100 от 2021 г.);
4. (отм. - ДВ, бр. 53 от 2018 г.);
5. ръководство за дейността на авиационния учебен център;
6. списък на курсовете за авиационно обучение и квалификация;
7. списък на учебно-методическия съвет;
8. списък на преподавателите и инструкторите.
9. (нова. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) доказателства за внедрена система за управление на качеството.

10. (нова - ДВ, бр. 18 от 2023 г.) документ за платена държавна такса съгласно Тарифа № 5 за таксите, които се събират в системата на Министерството на транспорта и съобщенията.

(2) Изискванията по т. 1 и 2 на ал. 1 не се отнасят до ГД "РВД" и за субектите по чл. 7, ал. 1, т. 1 и 2 в случаите, когато не са търговци.

(3) Ръководството за дейността на авиационния учебен център трябва да отразява (да доказва) изпълнението на държавните изисквания от глава втора на тази наредба за исканите права за обучение.

Чл. 63. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; изм., бр. 86 от 2010 г.) (1) В срок 45 дни от датата на подаване на заявлението ГВА извършва проверка за съответствие с изискванията по тази наредба на подадените документи. Заявителят указва съдействие при проверката на учебно-материалната база и методическите материали.

(2) В резултат на проверката ГВА може да спре процедурата, като писмено поиска в определен срок разяснения и допълнения от кандидата по отношение на предоставените документи. До получаване на разясненията и допълненията процедурата по издаване на свидетелство за професионално обучение на АУЦ спира.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 85 от 2001 г., в сила от 01.10.2001 г.; изм., бр. 86 от 2010 г.) На основание изпълнението на изискванията по тази наредба, след утвърждаване на предложението от страна на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията или упълномощено от него лице, ГВА издава или отказва издаване на заявителя на свидетелство за АУЦ.

(4) В свидетелството се указват срокът на валидност и обхватът на правата по видове курсове, професии, специалности. Срокът на валидност на свидетелството е 3 години.

(5) Авиационните учебни центрове могат да получават пълно или частично свидетелство за обучение. Частично свидетелство се получава, когато ГВА оцени, че е недостатъчно осигуряването с учебно-материална база, преподавателски състав, учебни дидактически и методически пособия и материали. В непълното свидетелство се указват учебните предмети, професиите и специалностите, по които са изпълнени държавните изисквания и се предоставят права за обучение.

(6) За разширяване на правата за обучение, както и за подновяването на срока на действие, заявителят кандидатства по реда на чл. 62, представяйки само допълнението и изменението на документите по т. 2, 5, 6, 7, 8.

(7) (Нова. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) В свидетелството за авиационен учебен център се вписват националният контролен орган, който издава сертификата, имената и адресът на кандидата, видовете услуги, становище за съответствието на кандидата с изискванията, датата на издаване, както и срокът на валидност..

Чл. 64. (1) При неизпълнение на изисквания по наредбата се отказва издаването на свидетелство, като за отказа ГВА уведомява писмено заявителя.

(2) Гражданската въздухоплавателна администрация може да предостави изисквания и срок за отстраняване на несъответствията и след това да издаде свидетелство за АУЦ.

Чл. 65. (Доп. - ДВ, бр. 85 от 2001 г., в сила от 01.10.2001 г.) Гражданската въздухоплавателна администрация предлага на министъра на транспорта,

информационните технологии и съобщенията или упълномощено от него лице да одобри отнемане на свидетелство за АУЦ, когато:

1. инспекторски проверки на ГВА показват системно нарушаване на държавните изисквания относно методиката на обучение, състоянието на материалната база, организацията и осигуряването на учебния процес;

2. гражданската въздухоплавателна администрация установи с изпити, че обучаемите в определен тематичен курс в основната си част не са придобили необходимите знания и умения;

3. авиационният учебен център извършва подготовка по съкратени курсове без разрешение от ГВА;

4. авиационният учебен център използва за преподаватели лица, несъответстващи на изискванията на тази наредба.

Раздел II

Издаване на свидетелства на преподаватели в учебните центрове

Чл. 66. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 100 от 2021 г.) (1) Кандидатите за получаване на свидетелство на преподавател или инструктори по даден учебен предмет подават заявление в ГВА.

(2) Към заявлението се прилагат:

1. (доп. - ДВ, бр. 100 от 2021 г.) диплома за висше образование (копие), когато образованието е придобито извън територията на Република България;

2. трудова автобиография;

3. списък на свидетелства за правоспособност, свидетелства за квалификация, списък на публикации и разработки, технологии и други документи, доказващи квалификацията в областта на исканата правоспособност;

4. разработка на методическите материали за курса, по който се искат права за правоспособност;

5. (доп. - ДВ, бр. 100 от 2021 г.) копие на документа за правоспособност по дадените инструкторски права, когато не е издаден от ГД „ГВА“ и технологична карта на упражненията (за кандидати инструктори).

(3) Преподавателите и инструкторите могат да получат свидетелство на преподавател заедно със свидетелството за професионално обучение на АУЦ, когато документите по ал. 1 се представят като приложение към заявлението за издаване на свидетелство за професионално обучение на АУЦ.

(4) В случаите на ал. 3 свидетелството на преподавател важи само при договорни отношения със същия АУЦ.

Чл. 67. (1) Лица с научна степен, хабилитирани лица и лица, придобили права на преподаватели по закон, всички в съответната област на въздухоплаването, получават права за преподаватели в АУЦ.

(2) Преподаватели-инструктори, чиято квалификация се регулира с Наредбата за издаване на свидетелства на авиационния персонал, получават права по същата наредба.

Чл. 68. (1) Експертните комисии при ГВА на свое заседание обсъждат подадените документи за издаване на свидетелство на преподаватели, оценяват съответствието с изискванията на тази наредба и предлагат на ръководителя на ГВА да издаде или да откаже издаването на свидетелство на преподавател в АУЦ.

(2) Ръководителят на ГВА определя работни заседания на експертните комисии за обсъждане на подадени документи за издаване на свидетелства.

(3) Председателят на експертна комисия предлага на ръководителя на ГВА за утвърждаване на процедури за обсъждане на документите на кандидатите в зависимост от характера на изискванията към курса или учебния предмет.

(4) В едномесечен срок от подаването на заявление ГВА обявява решението за предоставяне или не на свидетелство за преподавател в АУЦ.

(5) Свидетелство на преподавател в АУЦ се издава от ръководителя на ГВА след предложение на експертен съвет.

(6) Свидетелството на преподавател няма ограничителен срок, освен в случаите на чл. 66, ал. 3 и когато преподаваните технологии са свързани с ограничителен срок (за промяна, за усъвършенстване и др.).

Чл. 69. (1) Свидетелство на преподавател може да не бъде издадено или да бъде отнето, когато е доказано несъответствие на квалификацията на кандидата с държавните изисквания, заложили в учебните програми по даден курс или учебен предмет, а също така, когато в инспекторски проверки са установени съществени методически нарушения.

(2) Свидетелство на преподавател се отнема по предложение на експертните съвети, както и по предложение на ръководствата на АУЦ (в случаите по чл. 66, ал. 4) и се утвърждава от ръководителя на ГВА.

(3) Ръководителят на ГВА може да отнема инструкторски права само при несъответствие на квалификацията с изискванията в технологичната документация за инструкторска работа, установено от експертните комисии на ГВА.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; изм., бр. 18 от 2023 г.) За целите на наредбата:

1. "Авиационен учебен център" е постоянно действаща структура, с основни функции по осигуряване и реализиране на професионално обучение за придобиване на квалификация в областта на въздухоплаването. Когато функциите на авиационен учебен център се осъществяват от търговец наред с други стопански дейности, то авиационният учебен център е обособен в структурата на търговеца.

2. "Входяща образователна степен" на кандидата е завършена степен, съответно на средно и висше образование, необходими за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

3. "Входящо квалификационно равнище" на кандидата е придобитата степен на предходна професионална квалификация.

4. "Квалификационен клас (Rating)" е право, вписано във/или явяващо се неразделна част от свидетелство за правоспособност, което определя специални условия и права, отнасящи се за това свидетелство.

5. "Тренажор" е всяко от следните устройства, с което на земята се имитират условия на полет или се симулира въздушна обстановка за управление на движение:

а) тренажор, имитиращ условията на полета - който осигурява точно възпроизвеждане на кабината на екипажа на конкретен тип ВС и позволява реалистично имитиране на функциите за управление на механичните, електрически, електронни и други системи на ВС, нормалната работна среда на членовете на летателния екипаж и работните и полетни характеристики на този тип ВС;

б) тренажор за отработване на техниката на пилотиране - който осигурява реалистично възпроизвеждане на обстановката в кабината на екипажа и имитира показанията на приборите, прости функции за управление на механични, електрически, електронни и други системи на ВС и работните и полетни характеристики на ВС от конкретен клас;

в) тренажор за основна подготовка за летене по прибори - който е оборудван със съответните прибори и имитира обстановката в кабината на екипажа във ВС по време на полет в условия на полет по прибори;

г) тренажор за обслужване на въздушното движение - който представлява система от електронни и радиотехнически средства, с помощта на които се симулира въздушна обстановка, аналогична с тази, която се изобразява на радарните дисплеи в залите за

обслужване на въздушното движение, и се осигурява възможност за осъществяване на комуникации за координация земя/земя и радиообмен земя/въздух.

б. (нова. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "**Разрешение към квалификационен клас (Rating Endorsement)**" е право, свързано с квалификационен клас или добавено като неразделна част от него, което определя специални условия, права или ограничения, отнасящи се към този клас.

з. (нова. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.; отм., бр. 18 от 2023 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2025 г.) Тази наредба се издава на основание чл. 33 и § 6 от Закона за гражданското въздухоплаване (обн., ДВ, бр. 94 от 1972 г.; изм., бр. 30 от 1990 г., бр. 16 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 85 от 1998 г.; изм., бр. 12 от 2000 г.) във връзка с § 3 от Закона за професионалното образование и обучение, Анекс 1 към Конвенцията за международно гражданско въздухоплаване, Док. 9401 на ИКАО "Ръководство за създаване и работа на авиационните учебни центрове".

§ 3. В тримесечен срок след обнародване на наредбата всички заварени авиационни учебни центрове да приведат организацията и дейността си към изискванията на тази наредба.

§ 4. Лицата, придобили професионална квалификация за заеманата длъжност до 1.1.2000 г., при несъответствие с образователното равнище ползват статут на заварено положение.

§ 5. Кандидатите за обучение и квалификация, придобили квалификационни равнища (класове) до влизането в действие на тази наредба, ползват статут на заварено положение.

§ 6. Ръководителят на ГВА контролира изпълнението на тази наредба и дава указания по прилагането ѝ.

Приложение № 1 към чл. 1, ал. 4

Списък на специалностите и специализациите, по които се провеждат курсове за обучение

(Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 86 от 2010 г.; изм., бр. 67 от 2013 г.; изм., бр. 18 от 2023 г.)

№	ИКАО код на курса	Специалности и специализации/ квалификационни степени
		Раздел I Авиационен персонал със свидетелства за правоспособност и квалификационни класове, издавани от ГД ГВА
1.	230-259	I.a. Летателен персонал

(Отм - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)

2. (Отм. - ДВ, бр.86 от 2010 г.)

3.

(Отм - ДВ, бр.

14 от 2009 г.)
4. (Отм. - ДВ,
бр.86 от 2010
г.)
5.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)
6. (Отм. - ДВ,
бр.86 от 2010
г.)
7. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
8. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
9. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
10. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

11.
12.
13.
14.

Пилот на свръхлек самолет
Пилот на мотоделтаплан
Пилот на делтаплан
Други пилоти
Специализации, свързани със степента
на квалификация

15. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
16.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

17.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

18.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

19.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

20.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

21.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

22. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

23. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

24. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

25.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

26.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

27.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

28.

(Отм - ДВ, бр.
14 от 2009 г.)

29. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

30. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

31. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

32. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
33. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
34. (изм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.)   пилот с права на инструктор на свръхлек самолет,
мотоделтаплан, делтаплан
35. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
36. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
37. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
38. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
39. (изм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.)   пилот с права за клас ВС - свръхлек самолет, мотоделтаплан,
делтаплан
40. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
41.   Пилот с права за изпълнение на
контролируеми полети по правилата
за визуален полет
42. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
43. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).
- 270-279   I.б. Кабинен състав
                          074-079
                          260-269
44.   Борден инженер
45.   Борден инженер с права на инструктор
46.   Борден навигатор (щурман)
47.   Оператор на авиационна станция
50.   Други бордни оператори
- 270-279   I.в. Кабинен състав
                          074-079
                          260-269
51.   Стюард /борден домакин
52.   Старши стюард
53.   Стюард- инструктор
54.   Борден съпроводител на пътници
55.   Борден съпроводител на товари

- 270-279 I.г. Наземен авиационен персонал
56. Полетен диспечер (специалист по осигуряване на полетите)
57. Полетен диспечер с права на инструктор
58. Полетен диспечер с права на радиотелефонен оператор
59. Оператор по калибриране на аеронавигационни средства
60. Други по планиране и осигуряване на полетите

050-059 I.д. Персонал по обслужване на въздушното движение

61. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

62. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

63. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

64. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

65. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

66. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

67. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

68. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

69. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

70. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

71. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

72. (Отм. - ДВ,

бр. 18 от 2023
г.)

73. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

74. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

75. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

76. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

77. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

78. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

79. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

80. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

81. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

82. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023

г.)

83. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

84. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

85. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

86. (Отм. - ДВ,
бр. 18 от 2023
г.)

070-079 I.e. Персонал за техническо обслужване
на въздухоплавателните средства

(Загл. изм. - ДВ, бр. 67 от 2013 г.)
на авиационната техника

87. (Изм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.)

Персонал за техническо

обслужване на въздухоплавателните
средства-Клас А

88. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

89.

Авиотехник/авиоинженер по техническо
обслужване на самолети с газотурбинни
двигатели-Клас В1.1.

90.

Авиотехник/авиоинженер по техническо
обслужване на самолети с бутални
двигатели-Клас В1.2.

91.

Авиотехник/авиоинженер по техническо
обслужване на хеликоптери с газо-
турбинни двигатели-Клас В1.3.

92.

Авиотехник/авиоинженер по техническо
обслужване на хеликоптери с бутални
двигатели-Клас В1.4.

93. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

94.

Авиотехник/авиоинженер по техническо
обслужване на въздухоплавателните
средства (авионикс)-Клас В2

95.

Авиоинженер по техническо обслужване
на въздухоплавателните средства-
Клас С

96. (Отм. - ДВ,

бр. 67 от 2013
г.).

97. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

98. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

99. (Отм. - ДВ,
бр. 67 от 2013
г.).

100. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

101. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

102. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

103. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

104. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

105. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

106. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

107. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

108. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

109. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

110. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

111. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

112. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

113. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от

2013 г.).
114. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
115. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
116. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
117. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
118. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
119. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
120. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
121. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
122. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
123. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
124. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
125. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
126. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
127. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).
128. (Отм. -
ДВ, бр. 67 от
2013 г.).

Раздел II

030-039   Авиационен персонал със свидетелства
020-029   за компетентност и степени за
100-109   квалификация, издавани от ГВА
110-119   (или от упълномощен учебен център)
120-139

129. II. а. Специалист по авиационна метеорология
Метеоролог инструктор
130. Метеоролог синоптик
131. Метеоролог-наблюдател
132. Метеоролог-брифинг
133. Метеоролог-МРЛ
134. Метеоролог техник-комуникации и полетна документация
- II. б. Специалист по аеронавигационна информация
135. Специалист по аеронавигационна информация-инструктаж на екипажите
136. Специалист по аеронавигационна информация-картографиране
137. Специалист по аеронавигационна информация-публикуване AIP
138. Специалист по аеронавигационна информация-публикуване NOTAM
139. Други по AIS
- II. в. Специалист по авиационни комуникации
140. Специалист по експлоатация на средствата за авиационни комуникации
141. Специалист по автоматизирана обработка на данни/ експлоатация на оборудването
142. Специалист по проверка и отчитане на съобщения
143. Ръководител на служба за авиационни комуникации
144. Други специалисти по авиационна комуникация
- II. г. Специалист по наземни средства
145. Техник/авиоинженер по техническо обслужване на средствата за комуникация и аеронавигация
146. Техник/авиоинженер по техническо обслужване на авиационното наземно радиооборудване
147. Техник/авиоинженер по техническо обслужване на електрооборудването
148. Техник/авиоинженер по техническо обслужване на наземното електронно оборудване
149. Техник/авиоинженер по техническо обслужване на наземните навигационни средства
150. Техник/авиоинженер по техническо обслужване на наземното механично оборудване
151. Техник/авиоинженер по техническо обслужване на наземното

152. радиолокационно оборудване
Други по техническо обслужване на наземните аеронавигационни средства
153. II. д. Летищни специалисти
Инженер на летище
154. Техник/инженер по техническо обслужване на летищно оборудване
155. Техник/инженер по авиационно електронно оборудване на летище
156. Техник/инженер по техническо обслужване на комуникационното оборудване на летище
157. Техник/инженер по техническо обслужване на летищното механично оборудване
158. Техник/инженер по техническо обслужване на летищни настилки
159. Техник/инженер по техническо обслужване на електрооборудването на летище
160. Техник/инженер по техническо обслужване на електронното оборудване на летище
161. Техник/инженер по техническо обслужване на летищното оборудване за кондициониране на въздух, системи за охлаждане и отопление
162. Техник/инженер по техническо обслужване на летищните силови установки
163. Други по техническо обслужване на летище
164. Ръководител на летище
165. Ръководител на техническото обслужване на летище
166. Ръководител на експлоатацията на летище
167. Летищен ръководител на движението (сигналчик)
168. Специалист по сигурността на летище
169. Полицай на летище
170. Ръководител на противопожарна служба на летище
171. Огнеборец на летище
172. Специалист по аварийно-спасителни работи
173. II. е. Специалисти учебна дейност
Специалист по аудио-визуални учебни средства
174. Преподавател/инструктор
175. Ръководител на учебен център
176. Механик по техническо обслужване на учебни средства

Раздел III

- 120-139 Административен авиационен
010-019 персонал със свидетелство за
150-159 компетентност, издавано от ГВА

060-069
140-149
057

177. Специалист по разследване на авиационни произшествия и инциденти
178. Специалист по въздушно и космическо право
179. (Отм. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.)
180. (Отм. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.)
181. (Отм. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.)
182. (Отм. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.)
183. Инспектор по летателната годност на ВС
184. Инспектор по експлоатацията на търговската авиация
185. Инспектор по експлоатацията на обща авиация
186. Инспектор по организация на техническото обслужване
187. Инспектор по организация на полетите в търговската авиация
188. Специалист по организация на полетите за специализирани авиационни работи
189. Специалист по летателна годност
190. Специалист по организация на техническо обслужване
191. Специалист по експлоатацията на ВС
192. Експерт по авиационна медицина (член на комисия за авиомедицинско освидетелстване)
193. Авиационен психолог
194. Ръководител по експлоатацията на предприятие в ГА
195. Изпитващ по летателна експлоатация
196. Изпитващ по наземна експлоатация
197. Специалист по калибровка на аеронавигационни средства
198. Специалист по издаване на свидетелства на персонала
199. Инспектор по учебно оборудване
200. Ръководител на център за търсене и спасяване
201. Специалист по търсене и спасяване
202. Специалист по обучение

203.

Други специалисти

Забележка. Видът на входната образователна степен се определя от изискванията на държавната програма за професионално обучение и квалификация по специалността.

Приложение № 2 към чл. 12, ал. 2 Списък на основните курсове за квалификация

(Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 86 от 2010 г.; изм., бр. 18 от 2023 г.)

010	РАЗСЛЕДВАНЕ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА АВИАЦИОННИ ПРОИЗШЕСТВИЯ	ACCIDENT INVESTIGATION AND PREVENTIONAIG
011	Разследване и предотвратяване на авиационни произшествия	Aircraft Accident Investigation and Prevention AIG
019	Други курсове	Other courses AIG OTH
020	АЕРОНАВИГАЦИОННО ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ	AERONAUTICAL INFORMATION SERVICES AIS
021	Аеронавигационна информация-служител	Aeronautical Information Officer AIS GEN
022	Аеронавигационна картография	Aeronautical Cartography AIS MAP
029	Други курсове	Other courses AIS OTH
030	АЕРОНАВИГАЦИОННО МЕТЕОРОЛОГИЧНО ОБСЛУЖВАНЕ	AERONAUTICAL METEOROLOGICAL SERVICES MET
031	Аеронавигационно метеорологично обслужване-асистент (инструменти, наблюдение, прогнозиране, авиационни метеосводки)	Aeronautical Meteorological Assistant (MET Instruments, Surface Observations, Plotting, Aviation Weather Reports)-(WMO Class IV) MET IV
032	Аеронавигационно метеорологично обслужване-асистент (инструменти, наблюдения в горното въздушно пространство)	Aeronautical Meteorological Assistant (MET Instruments, Upper Air Observations) (WMO Class III) MET III
033	Аеронавигационно метеорологично обслужване-синоптик	Aeronautical Meteorological Officer/Forecaster (WMO Class II) MET II
034	Аеронавигационно метеорологично обслужване-метеоролог	Aeronautical Meteorological Officer/Meteorologist (WMO Class I) MET I
039	Други курсове	Other courses MET OTH
050	(Отм. - ДВ, бр. 18 от 2023 г.)	
	ОБСЛУЖВАНЕ НА ВЪЗДУШНОТО ДВИЖЕНИЕ И ТЪРСЕНЕ И СПАСЯВАНЕ	RESCUE SERVICES ATC SAR
051		AIR TRAFFIC CONTROL AND SEARCH AND

(Отм. -
ДВ, бр.
18 от
2023

г.)
052

(Отм. -
ДВ, бр.
18 от
2023

г.)
053

(Отм. -
ДВ, бр.
18 от
2023

г.)
054

(Отм. -
ДВ, бр.
18 от
2023

г.)
055

(Отм. -
ДВ, бр.
18 от
2023

г.)
056

(Отм. -
ДВ, бр.
18 от
2023

г.)
057

Търсене и спасяване

Search and Rescue SAR

058

(Отм. -
ДВ, бр.
18 от
2023

г.)
059

(Отм. -
ДВ, бр.
18 от
2023

г.)
060

ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ

AIR TRANSPORT ATE

061

Статистика на въздушния транспорт

Air Transport Statistics ATE STA

062

Икономика на въздушния транспорт

Air Transport Economics ATE CRS

069	Други курсове		Other courses ATE OTH
070	ТЕХНИЧЕСКО ПОДДЪРЖАНЕ НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ НА ВС	ОБСЛУЖВАНЕ	И AIRCRAFT MAINTENANCE AND AIRWORTHINESS AMT AIR
071	Техническо обслужване на ВС-планер		Aircraft Maintenance-Airframe Systems AMT AFR
072	Техническо обслужване на ВС-силнови установки		Aircraft Maintenance-Powerplant Systems AMT PWR
073	Техническо обслужване на ВС-планер и силови установки		Aircraft Maintenance-Airframe and Powerplant Systems AMT AFR PWR
074	Техническо обслужване на ВС-бордни прибори		Aircraft Maintenance-Aircraft Instruments AMT IST
075	Техническо обслужване на ВС-техники за техническа експлоатация		Aircraft Structural Repair Techniques AMT STR
076	Техническо обслужване на ВС-авионикс		Aircraft Maintenance-Avionics AMT AVC
078	Летателна годност		Airworthiness AIR
079	Други курсове		Other courses AMT AIR OTH
100	ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ЛЕТИЩЕ		AIRPORT ENGINEERING AND MAINTENANCE AGA ENG MTC
101	Планиране, проектиране, строителство и оценка на влиянието върху околната среда на летище	и	Airport Engineering-Planning, Design, Construction and Environmental Considerations AGA ENG
104	Техническа експлоатация на летище- електрически и светосистеми и генератори за електрозахранване		Airport Maintenance-Electrical, including Airport Lighting and Power Generator AGA MTC ELC
105	Техническа експлоатация на летище- механични средства и оборудване, системи за кондициониране, дизелови агрегати и противопожарни автомобили		Airport Maintenance-Mechanical, including Airconditioning Diesel Engines and Fire Vehicles AGA MTC MEC
106	Техническа експлоатация на летище- настилки		Airport Maintenance-Pavement AGA MTC PAV
108	Материално-техническо снабдяване и складово стопанство		Material Procurement and Stock Control AGA PRO
109	Други курсове		Other courses AGA OTH
110	АВАРИЙНО-СПАСИТЕЛНО ПРОТИВОПО- ЖАРНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЛЕТИТЕ НА ЛЕТИЩЕ	И	AIRPORT RESCUE AND FIRE FIGHTING SERVICES RFF
111	Летищен огнеборец-професионален и привлечен	и	Airport Fire Fighter-Basic and Firemanship RFF BAS
112	Служител в летищна противопожарна служба-младши		Airport Fire Officer-Junior RFF JUN
113	Служител в летищна противопожарна служба-старши		Airport Fire Officer-Senior RFF SEN

119	Други курсови	Other courses RFF OTH
120	УПРАВЛЕНИЕ	MANAGEMENT MGT
121	Управление на летище-администрация	Airport Management-Administration MGT AGA ADM
122	Управление на летище-търговска експлоатация	Airport Management-Commercial MGT AGA CML
123	Авиационна сигурност	Aviation Security (AVSEC) MGT SEC
124	Управление на летище-техническа експлоатация	Airport Management-Technical MGT AGA TEC
126	Превоз на опасни товари	Safe Transport of Dangerous Goods by Air MGT DNG AIR
131	Управление-общо	Management-General MGT GEN
133	Управление-Обслужване на въздушното движение	Management-Air Traffic Services MGT ATS
135	Управление-Авиационни центрове	Management-Civil Aviation Training MGT TRG
137	Управление въздухоплавателна администрация /гражданска	Management-Civil Aviation Administration MGT CAA
139	Други курсове	Other courses MGT OTH
140	АВИАЦИОННА МЕДИЦИНА	AVIATION MEDICINE MED
141	Медицинско осигуряване на полетите в гражданското въздухоплаване	Civil Aviation Medicine MED
149	Други курсове	Aviation Medicine-Other courses MED OTH
150	ГРАЖДАНСКА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНА АДМИНИСТРАЦИЯ И НОРМАТИВНА УРЕДБА НА ГРАЖДАНСКОТО ВЪЗДУХОПЛАВАНЕ	CIVIL AVIATION ADMINISTRATION AND LEGISLATION CAA
151	Служител в ГВА	Government Operations Officer CAA GOO
152	ГВА-електронна обработка на данни-приложения	Civil Aviation Administration-Electronic Data Processing Applications CAA EDP
153	ГВА-финансови и счетоводни процедури	Civil Aviation Administration-Financing and Accounting
154	Нормативна уредба на гражданското въздухоплаване и космическо право	Air and Space Law CAA LAW
155	Процедури за аеронавигационно-обслужване-операции	Procedures for Air Navigation Services- Operations (PANS-OPS) CAA PAN
159	Други курсове	Other courses CAA OTH
160	АЕРОНАВИГАЦИОННИ КОМУНИКАЦИИ И ОБОРУДВАНЕ	AERONAUTICAL COMMUNICATIONS AND NAVAIDS COM MTC MAINTENANCE
161	Аеронавигационно електронно и радиооборудване	Aeronautical Electronics and Radio Theory COM MTC RDO
162		Solid State Applications, Digital Logic and Microprocessors COM MTC EDP
163	Техническо обслужване на електронното оборудване-комуникационно оборудване и системи	Electronics Maintenance-Communications Equipment and Systems COM MTC ELC EQP

164	Техническо обслужване на аеронавигационните средства	на Navigational Aids Maintenance-VOR/ILS/DME COM MTC NAV
165	Теория и приложение на радарните системи	Radar Systems Theory and Application COM MTC RDR
166	Техническо обслужване на телексното оборудване	Teletypewriter Equipment Maintenance COM MTC RTT
169	Други курсове	Other courses COM MTC OTH
170	АЕРОНАВИГАЦИОННИ КОМУНИКАЦИИ	AERONAUTICAL COMMUNICATIONS OPERATIONS COM OPS
171	Авиационно мобилно обслужване	Aeronautical Mobile Service Operator COM OPS AMS
172	Авиационно стационарно обслужване	Aeronautical Fixed Service Operator COM OPS AFS
173	Оператор на авиационна стационарна станция/ Оператор на стационарна авиационна телекомуникационна мрежа(радио/телеграфия)	Aeronautical Station Operator/Fixed Services Operator COM OPS AFS- Radio/telegraphy Rating WT
174	Оператор на авиационна стационарна станция (радиотелефония, телекс и радиотелеграфия)/ Оператор на стационарна авиационна телекомуникационна мрежа	Aeronautical Station Operator/Fixed Services и Operator Radio-telephony, Teletypewriter and Radio-telegraphy Ratings COM OPS AMS (Combined) AFS WT
176	Аеронавигационно комуникационно обслужване-супервайзор	Aeronautical Communications Service Supervisor COM OPS SUP
177	Проверка на съобщенията	Message Checking and Accounting COM OPS ACT
179	Други курсове	Other courses COM OPS OTH
210	ТЕХНОЛОГИЯ НА АВИАЦИОННОТО ОБУЧЕНИЕ	TRAINING TECHNOLOGY INS
211	Основни техники на инструктажа	Instructional Techniques-Basic INS BAS
212	Допълнителни техники на инструктажа	Instructional Techniques-Advanced INS ADV
214	Планиране и разработване на курсовете	Course Design/Development INS SYL
216	Поддръжка на техническите учебни средства	Training Aids Maintenance INS TRG MTC
219	Други курсове	Other courses INS OTH
230	ПОЛЕТНО ОБСЛУЖВАНЕ	FLIGHT OPERATIONS SERVICES PIL
231		

(Отм. -
ДВ, бр.
14 от
2009
г.)

232

(Отм. -

ДВ, бр.
14 от
2009
г.)

233

(Отм. -
ДВ, бр.
14 от
2009
г.)
234

(Отм. -
ДВ, бр.
14 от
2009
г.)

236

(Отм. -
ДВ, бр.
14 от
2009
г.)

237

(Отм. -
ДВ, бр.
14 от
2009
г.)

241

(Изм. -
ДВ,
бр.86
от 2010
г.)

Вертолет: оператор на

Helicopter- Flight

радиостанция

Radio Telephone Operator Licence PIL PL
HEL

242

(Отм. -
ДВ, бр.
86 от
2010
г.)

243

(Отм. -

ДВ,
бр.86
от 2010
г.)
244
(Отм. -
ДВ,
бр.86
от 2010
г.)
251
(Отм. -
ДВ,
бр.86
от 2010
г.)
253
(Отм. -
ДВ,
бр.86
от 2010
г.)
254
(Отм. -
ДВ,
бр.86
от 2010
г.)
255

255	Борден инженер	Flight Engineer PIL ENG
259	Други курсове	Other courses PIL OTH
260	ПОЛЕТИ ЗА КАЛИБРИРАНЕ НА АЕРОНАВИГАЦИОННИ СРЕДСТВА (ОБЛИТАНЕ)	FLIGHT CALIBRATION FLT CAL
261	Полети за облитане-оператор на борда	Flight Calibration-Flight Panel Operator FLT CAL PNL
262	Полети за облитане-земен оператор	Flight Calibration-Ground Operator FLT CAL GND
264	Полети за облитане-пилот	Flight Calibration Pilot FLT CAL PIL
269	Други курсове	Other courses FLT CAL OTH
270	КАБИННО И НАЗЕМНО ОБСЛУЖВАНЕ	AIRLINE CABIN AND SUPPORT SERVICES ACS
271	Наземно обслужване на превозите-пътници, товари, билети и резервации	Airline Ground Services-Passenger, Cargo, Ticketing and Reservations ACS GND
275	Кабинно обслужване	Airline Cabin Services ACS CAB
278	Диспечер на полетните операции на авиокомпания	Airline Flight Operations Officer/Dispatcher ACS DIS
279	Други курсове	Other courses ACS OTH
290	ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ	LANGUAGE TRAINING LAN
291	Английски език	English Language LAN ENG
292	Френски език	French Language LAN FRE
293	Руски език	Russian Language LAN RUS

**Приложение № 3 към чл. 48, ал. 3
(Ново - ДВ, бр. 22 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)
Преходни и заключителни разпоредби към Наредба за
изменение и допълнение на Наредба № 20 от 2006 г. за
удостоверяване експлоатационната годност на граждански
летища, летателни площадки, системи и съоръжения за
наземно обслужване, за лицензиране на летищни оператори
и оператори по наземно обслужване и за достъпа до пазара
по наземно обслужване в летищата
(ДВ, бр. 40 от 15.05.2018 г.)**

§ 8. В чл. 62, ал. 1, т. 2 от Наредба № 27 от 2000 г. за авиационните учебни центрове (обн., ДВ, бр. 32 от 2000 г.; доп., бр. 85 от 2001 г., бр. 22 от 2007 г.; изм., бр. 40 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 47 от 2008 г.; изм., бр. 14 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 86 от 2010 г., бр. 67 от 2013 г.) думите „съдебно удостоверение за актуално състояние (без регистрираните с идеална цел)“ се заменят с „единен идентификационен код“.

**Преходни и заключителни разпоредби към Наредба за
изменение и допълнение на Наредба № Н-1 от 9.01.2014 г.
за регистрация, първоначално определяне, поддържане на
летателната годност, експлоатация на свръхлеки
въздухоплавателни средства, обучение и издаване на
свидетелства за правоспособност на пилотите и контрола
върху тях
(ДВ, бр. 100 от 30.11.2021 г.)**

§ 21. В Наредба № 27 от 31.03.2000 г. за авиационните учебни центрове (обн., ДВ, бр. 32 от 2000 г.; доп., бр. 85 от 2001 г., бр. 22 от 2007 г.; изм., бр. 40 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 47 от 2008 г.; изм., бр. 14 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 86 от 2010 г., бр. 67 от 2013 г.; изм., бр. 40 от 2018 г.; изм. и доп., бр. 53 от 2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 62, ал. 1 т. 3 се отменя.
2. В чл. 66, ал. 2:

а) в т. 1, в края на текста се поставя запетая и се добавя „когато образованието е придобито извън територията на Република България“;

б) в т. 5 след думите „инструкторски права“ се поставя запетая и се добавя „когато не е издаден от ГД „ГВА“.

**Заключителни разпоредби към Наредба за изменение и
допълнение на Наредба № 1 от 16.01.2003 г. за
свидетелствата за правоспособност на авиационния
персонал
(ДВ, бр. 18 от 24.02.2023 г.)**

§ 40. В Наредба № 27 от 31.03.2000 г. за авиационните учебни центрове (обн., ДВ, бр. 32 от 2000 г., бр. 85 от 2001 г., бр. 22 от 2007 г., бр. 40 от 2007 г., бр. 47 от 2008 г., бр. 14 от 2009 г., бр. 86 от 2010 г., бр. 67 от 2013 г., бр. 40 и 53 от 2018 г. и бр. 100 от 2021 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 1, ал. 4 след думата „въздухоплаването“ се поставя запетая и се добавя „освен ако в нормативен акт на европейското или национално законодателство е предвидено друго“.

2. В чл. 19, ал. 1 т. 4 се отменя.

3. Член 23 се отменя.

4. Член 52 се отменя.

5. Член 52а се отменя.

6. Член 52б се отменя.

7. Член 52в се отменя.

8. В чл. 60, ал. 4 т. 4 се отменя.

9. В чл. 62, ал. 1 се създава т. 10:

„10. документ за платена държавна такса съгласно Тарифа № 5 за таксите, които се събират в системата на Министерството на транспорта и съобщенията.“

10. Точка 7 в § 1 от допълнителните разпоредби се отменя.

11. Точки 61 - 86 и т. 179 - 182 от приложение № 1 се отменят.

12. Точки 050 - 056 и 058 - 059 от приложение № 2 се отменят.